

AAN

Voorzitter en leden vaste Kamercommissie

AFKOMSTIG VAN

Politievakbond ACP

DATUM

19 september 2019

ONS KENMERK

DB/corr.uit/19.035/gk

BETREFT

Positionpaper Ronde tafel mensen met verward gedrag

Geachte voorzitter en leden van de vaste Kamercommissie,

Allereerst dank dat wij ook van onze kant in de gelegenheid worden gesteld om een bijdrage te mogen leveren aan deze gesprekken. Wij hopen dat deze Ronde Tafel-gesprekken een bijdrage leveren en inzichten geven die de aanpak van het vraagstuk verder brengen. Allereerst willen wij benadrukken dat nagenoeg alle personen met verward gedrag behoefte hebben aan psychische hulp en geen bemoeienis/betrokkenheid van de politie zouden moeten vergen. Zij zijn eerder patiënt dan verdachte! Hun verwarde gedrag kan er echter wel voor zorgen dat zij dit laatste uiteindelijk wel (kunnen) gaan worden c.q. dat zij de openbare orde verstoren met alle gevolgen van dien.

Wij willen u eerst graag meenemen in een stukje historie. Voor politiemensen ligt een belangrijk deel van de oorsprong van de huidige situatie bij het moment dat besloten is om 400 mio te bezuinigen op de GGZ. Dit was in tijden van crisis maar ook gebaseerd op de visie dat een groot deel van mensen met geestelijke gezondheidsproblemen beter in een andere (sociale) omgeving zouden kunnen blijven wonen/leven en vanuit die situatie een behandeling zouden kunnen ondergaan. Met name het op korte termijn en het op grote schaal terugdringen van "bedden" in de instellingen heeft grote gevolgen gehad. Ons beeld is dat de "nieuwe" omgeving (samenleving, omwonenden, buurten, gemeenten, politie, etc.) niet of nauwelijks voorbereid waren op de mogelijke gevolgen van deze maatregelen. Laat staan dat men wist hoe hiermee om te gaan. Ook heeft de reorganisatie bij de GGZ, die hier het gevolg van is geweest, gemaakt dat professionals van de GGZ, politie en anderen elkaar niet meer konden "vinden" bij de problemen met individuele personen. Tot op de dag van vandaag worden hiervan de naweeën ervaren. Als politievakorganisatie ACP hebben wij, vanaf het moment dat het voornemen tot deze bezuiniging er lag, op allerlei manieren gewezen op de gevolgen en risico's van deze keuze voor zowel de patiënten als voor de samenleving, gezins- en familieleden, hulpverleners en politie. Helaas is daar op dat moment nagenoeg niets mee gedaan. Wij adviseren u dan ook dringend om in de toekomst voor een andere/betere aanpak te gaan bij het komen tot dergelijke keuzes.

Nu zijn er veel partijen die zeggen dat deze koppeling slechts gedeeltelijk de oorzaak is van de huidige problematiek. Dat het aantal personen met verward gedrag in de afgelopen jaren ook autonoom fors is toegenomen. Ook zijn er forse verschillen van mening over de gemaakte beleidskeuzes. Voor ons en onze achterban is dit een gegeven waarmee we zeker de komende tijd moeten werken. Politiepersonen zijn de afgelopen jaren bij een steeds toenemend aantal incidenten, groot en klein, geconfronteerd geraakt met personen met verward gedrag. Aan de stijging daarvan lijkt nog geen einde gekomen. Dit zegt overigens slechts de incidenten waarbij inzet van de politie is/wordt gevraagd.

In de afgelopen jaren zijn politiepersonen tegen een flink aantal problemen/vraagstukken aangelopen. Wij benoemen er een aantal:

1. Politiepersonen kunnen aan iemands voorkomen niet afzien of er sprake is van een persoon met verward gedrag of een andere psychische aandoening en zijn zeker niet geschoold om daar een inschatting/diagnose te stellen op het moment dat een incident gaande is. Dit is een volkomen andere professie en een verkeerde inschatting kan grote gevolgen hebben. Daar komt bij dat de "omgeving" waar het incident zich afspeelt van de politie verwacht dat er een einde wordt gemaakt aan het "probleem".
2. Bij nog al wat van deze incidenten speelt geweld ook een rol hetgeen grote gevolgen kan hebben voor de patiënt/verdachte maar ook voor de politie. Er zijn talloze voorbeelden waarbij het optreden van de politie wordt gefilmd en op sociale media wordt gezet met alle gevolgen van dien voor alle partijen. Helaas zijn er zelfs situaties geweest waarbij mensen zijn overleden. Dit heeft enorme gevolgen voor nabestaanden, samenleving maar zeker ook voor politiepersonen. Onderzoeken door de Rijksrecherche, het al dan niet vervolgen van politiepersonen, etc. hebben naast die van nabestaanden enorm effect op individuele politiepersonen en de politieorganisatie. Dit terwijl het hier zoals gezegd vaak gaat over patiënten en niet in eerste instantie over verdachten. Voor ons als politiepersonen is het dan ook niet te begrijpen dat er niet wordt gesproken over de oorzaak maar alleen over de gevolgen en het optreden van de politie. Er zijn politiepersonen die a.g.v. incidenten met verwarde personen en de gevolgen daarvan niet meer in staat zijn hun oorspronkelijke werk uit te voeren.
3. Dan is er het probleem van het vervoer van mensen met verward gedrag in politievoertuigen en het ophouden van deze mensen in politiefaciliteiten. Ook dit heeft geleid tot veel problemen en incidenten. Politiefaciliteiten zijn hiervoor niet geschikt, maar het probleem is dat er in de meeste gevallen geen alternatieven zijn. Deze situatie is wat ons betreft onhoudbaar en onaanvaardbaar. Er zijn ook een aantal situaties geweest waarbij de patiënt/verdachte is overleden met alle gevolgen en effecten van dien. Politiepersonen en de politie worden naar onze wijze van zien opgezadeld met vraagstukken en problemen waarvoor zij absoluut niet de aangewezen partij zijn.
4. Daarnaast is er het probleem van de bereikbaarheid en beschikbaarheid van partijen die hier professioneel wel gekwalificeerd zijn om de juiste hulp te verlenen. Op een aantal plaatsen is hierin na hard werken van de diverse partijen wel verandering gekomen maar het is nog lang niet op het niveau dat nodig is. Politiepersonen zijn enorm veel tijd kwijt met het vinden/bereiken van de juiste hulpverleners en opvangplekken anders dan politielocaties. Dit heeft tot gevolg dat deze tijd niet beschikbaar is voor ander politiewerk waaraan ook dringend behoefte is onze samenleving.

5. Tot slot wijzen we op de beloftes van politiek en bestuur naar politie en andere professionals om de problemen op te lossen. Er worden vele toezeggingen gedaan en afspraken gemaakt maar de vraag is nu wat er gebeurt als er onvoldoende of geen uitvoering aan wordt gegeven. Politie mensen maar ook andere partijen/betrokkenen verliezen hun vertrouwen hierin. Ze hebben het gevoel op te draaien voor alle problemen en ook persoonlijk op te draaien voor de gevolgen daarvan op het moment dat incidenten escaleren. Het zijn politieke keuzes geweest. Voor de gevolgen daarvan kunnen politie en andere partijen niet verantwoordelijk worden gesteld.

In de afgelopen periode is op een deel van de genoemde problemen het zgn. "aanjaagteams/schakelteam" aan het werk geweest. Deze teams hebben, vooral in de grotere steden, wel tot (deel)oplossingen geleid (bijv. opvanglocaties anders dan politiebureaus). Maar vanuit het perspectief van politiemensen hebben de vraagstukken/problemen nog niet genoeg- en niet door heel Nederland op een voldoende niveau gebracht. In vervolg hierop is recentelijk Team VLOT gestart. Duidelijk is dat de impact hiervan nog zal moeten groeien en aandacht blijft verdienen. In deze context willen wij nog aandacht vragen voor 1 aspect; namelijk het aspect van de rol en verantwoordelijkheid van individuele gemeenten. Voor de politie is het nagenoeg onmogelijk om dit vraagstuk in afzonderlijke gemeenten op te pakken en op te lossen. Dit terwijl gemeenten wel een grote rol en verantwoordelijkheid hebben t.a.v. dit vraagstuk. Vaak blijkt samenwerking, afstemming en coördinatie een oplossing te zijn. Om die reden stellen wij voor om hiervoor een bestaande bestuurlijke structuur te benutten namelijk de huidige veiligheidsregio's. Deze schaal is voor de politie en wellicht ook andere partijen naar onze mening een hanteerbare/werkbare.

Tot slot. Ons beeld is dat de bezuiniging maar ook de inhoudelijke wijziging van beleid ons sociaal, maatschappelijk en op menselijk niveau meer kost dan dat de bezuiniging heeft opgeleverd. Tot op de dag van vandaag moet gewerkt worden aan oplossingen die hierdoor zijn ontstaan met alle gevolgen van dien voor individuele mensen, gezinnen en families, wijken en buurten, hulpverleners en politiemensen. Wij hopen dat naar de toekomst toe met een bredere scope naar potentiële risico's en problemen zal worden gekeken en dat we t.a.v. dit vraagstuk nog de maatregelen nemen om tot oplossingen te kunnen komen die voor alle partijen hanteerbaar en aanvaardbaar zijn.

Graag zijn wij bereid om over deze inbreng verder het gesprek te voeren en daar waar nodig toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Politievakbond ACP

Gerrit van de Kamp
voorzitter